

Detektívka v divadle

Stanislava Matejovičová | SME | 05.04.2012

Divadlo Aréna siahlo po detektívke, a to priamo z pera najpredávanejšej a najprekladanejšej autorky na svete Agathy Christie. Detektívny román Nultá hodina adaptovala samotná autorka spolu s Geraldom Vernerom do rovnomennej divadelnej hry v roku 1956.

Divadlo Aréna siahlo po detektívke, a to priamo z pera najpredávanejšej a najprekladanejšej autorky na svete Agathy Christie. Detektívny román Nultá hodina adaptovala samotná autorka spolu s Geraldom Vernerom do rovnomennej divadelnej hry v roku 1956. V Divadle Aréna uzrela svetlo sveta 4. apríla 2012 v réžii Romana Poláka pod názvom Bod nula (preklad a dramaturgia Zuzana Šajgalíková).

Na polkruhovej scéne (Tomáš Rusín), olemovanej vitrážnymi, sťaby kostolnými oknami, sa postupne odкрýva majstrovstvo Agathy Christie. V priestore, plnom stoličiek s jedným kreslom a otvárajúcim sa oknom v ovzduší búrky, divákov do poslednej chvíle udržuje nevedomosť, kto je vrah. Hudba Sisy Michalidesovej podfarbuje atmosféru žánru. Všetci sú podozriví. Presne tak, ako si to dobrá detektívka žiada. Hľadanie vraha na letnom sídle Lady Tressilianovej ponúka krok po kroku prehľadné možnosti oboznámenia sa s postavami, ich vzťahmi a možnými motiváciami. Ponúka to najmä téma a dvojznačnosť postáv, škoda však, že menej napätie pridá inšcenácie.

V réžii Romana Poláka sa vo veľmi pomalom, alebo skôr rozvláčnom temporytme predstavia typy (nie tak charaktery) jednotlivých postáv. Anna Javorková ako Lady Tressilianová vytvorila svojskú, samopašnú bohatú staršiu dámu, vtipne poukazujúcu na to, že sídlo patrí jej. A to predovšetkým prácou s dikciou a pózami. Jej kostým dopĺňala palička, ktorá herečke pridala na veku v intenciách postavy. Zuzane Kanócz sa veľmi plasticky podarilo vytvoriť typ hysterky Kay Strangeovej, ktorá so žiarlivosťou svojej postavy dokáže vtipne a energicky, ale najmä významotvorne zaplniť priestor javiska. Menej sa to darí Jurajovi Lojovi ako tenistovi Nevilovi Strangeovi, pri ktorom nie je úplne jasné, čo je to za človeka. Dozvedáme sa to síce z príbehu, ale nie žiaľ herecky. Na škodu bola počiatočná mdlá intonácia a neustále opakujúce sa ukazovacie gesto rukou. Koniec-koncov, toto gesto sa stalo obľúbeným (nie však až v takej miere) aj u ďalších kolegov. Možno aj preto, že mizanscény tvorili časté statické obrázky rozhovorov. Tie však prehľadne umožnili sústrediť sa na dej a hľadanie vraha medzi podivnými figúrkami. V závere inšcenácie treba pochváliť Lojovu prácu s intenzitou hlasu v mene postavy. Krik bol humorným oživením scén aj v prípade Petra Šimuna v úlohe advokáta a rodinného priateľa Matthewa Trevesa, ktorý svoje neustále dávkovanie bonmotov okorenil hlučnejším moralizujúcim pozastavením sa. Audrey Strangeová v podaní Evy Sakálovej bola mätúca a city neprejavujúca. S vyššie nasadeným hlasom v pestrom kostýme s elegantným

účesom vplávala vždy na javisko akoby jej bolo všetko jedno, pretože podstata je oslniť a manipulovať. Na tento lep jej „sadá“ aj veľmi zodpovedný a zdá sa, že rokmi skúsený vrchný inšpektor Battle. Martin Mňahončák ho zahral so šarmom a iskrou detektíva, ktorému patrí celý priestor. Herecky si podmanil javisko sebavedomou chôdzou, rznými gestami a pevnou a odhodlanou rečou. Jeho pomocník inšpektor Leach bol naopak menej inteligentný zmätkár, ktorého Tomáš Palonder nechal takmer vždy tresnúť do dverí. Vytvoril milý typ postavy – akéhosi šaša, ktorá rozosmieva publikum. Menej výrazné typy prezentuje Lucia Vráblicová ako chudobná Mary Aldinová, slúžiaca u aristokratky Tressilianovej a Branislav Deák ako podozrivý Latimer. Tichý Thomas Royde Miloslava Kráľa typovo zaujal ako tieň, ktorý sa ocitá aj tam, kde si ho neprosia. Paradoxne práve on osvetlí filozofiu bodu nula...

Typy javiskových postáv výrazne oživil a dotvoril elegantné a vkusné kostýmy Petra Čaneckého. Vynikali zladenosťou kombinácie farieb, ktorá zvýrazňovala status vyššej spoločnosti. Ženy v krásnych šatách spočiatku farebných prechádzajú cez čiernobiely až k šedej a ladia s mužmi v nablýskaných lakovkách a oblekoch.

V takmer trojhodinovej inscenácii Bod nula sa strieda vážnosť témy celku s humorom jednotlivostí, ako aj statickosť pohybu so štylizovanými vsuvkami – tanca (pohybová spolupráca Matej Chren) i súboja. Škoda však, že chýbali metaforické nápady a nahrádzali ich opakované kliše obrazy, napr. hnev vyjadrovaný prevrátením stoličky. Inscenácia významného slovenského režiséra Romana Poláka je prínosom predovšetkým v inscenovaní veľmi zriedkavého žánra - detektívky („konečne poriadnej detektívky“), ktorá analyticky a spätne prehodnocuje vzťahy a väzby podozrivých, a poukazuje na jej pregnanciu na javisku.